

Faktoring ako osobitná forma financovania v podmienkach Slovenskej republiky / I.časť /

Factoring as a special form of financing in the conditions of the Slovak Republic / Part I /

MILAN CIBUĽA

Abstrakt

Práca je analýzou vývoja faktoringu ako osobitnej formy financovania podnikateľskej činnosti vo svete za roky 2009-2019. Prináša pohľad na distribúciu faktoringových obchodov medzi jednotlivé časti sveta so zameraním sa na definovanie významnosti faktoringu pre podniky operujúce v európskom podnikateľskom prostredí ako spôsob financovania ich každodennej činnosti. Hlavným cieľom predloženého príspevku je analyzovať využitie faktoringového financovania podnikov v podnikateľskom prostredí Slovenskej republiky v čase ako aj v porovnaní s okolitými krajinami Európskej únie.

Kľúčové slová: faktoring, finančné riziko, financovanie podniku

Abstract

The work is an analysis of the development of factoring as a special form of financing business activities in the world for the years 2009-2019. The work provides an insight into the distribution

of factoring transactions among different parts of the world with a focus on defining the significance of factoring for companies operating in the European business environment as a way of financing their daily activities. The main goal of the presented work is to analyze the use of factoring financing of companies in the business environment of the Slovak Republic in time as well as in comparison with the surrounding countries of the European Union.

JEL code: F34, F65, G23

Keywords: factoring, financial risk, corporate finance

Úvod

Každý podnikateľský subjekt je skôr či neskôr nútený zaoberať sa problematikou financovania svojej podnikateľskej činnosti. V dnešnej dobe, ktorá je charakteristická predlžovaním doby splatnosti faktúr, je na podnikateľov vyvíjaný nemalý tlak.

Podnikateľ musí pri konkurenčnom boji svojim odberateľom poskytovať rôzne výhody, medzi ktorými je odberateľmi čoraz vyhľadávanejší odklad platby. Na druhej strane, v dôsledku poskytnutého odberateľského či dodávateľského úveru, vzniká často nedostatok prevádzkového kapitálu, čo bráni podniku v realizácii nových investícií a teda aj v jeho ďalšom rozvoji. Podniku rovnako hrozí aj nedodržanie splatnosti faktúr voči vlastným dodávateľom, čím sa dostáva do problémov s likviditou a je nútený financovať prevádzkovú činnosť cudzím kapitálom.

Nároky podnikateľov na financovanie rastú s postupujúcou globalizáciou a rozvojom medzinárodného obchodu. Vo svete vplyvom globalizácie dochádza k zjednocovaniu jednotlivých regiónov sveta, čo má za následok zvýšenie konkurencie, rizika a potreby podnikov na efektívne financovanie svojej činnosti.

Pohľadávky sú nutnou zložkou aktív spoločnosti. Kľúčovým faktorom riadenia rizika pohľadávok je predovšetkým schopnosť odberateľa zaplatiť pohľadávku načas, keďže nesplatené pohľadávky negatívne ovplyvňujú likviditu podniku. Factoring predstavuje osobitnú formu financovania podnikateľskej činnosti prostredníctvom postúpenia pohľadávok a nástroj na zníženie rizika, ktorý pri správnom využití môže predstavovať vysoko efektívny spôsob financovania a riadenia rizika podniku.

Faktoring

Faktoring predstavuje komplexnú finančnú službu, ktorá je obvykle definovaná ako postúpenie krátkodobých pohľadávok, znížených o diskont. Diskont predstavuje poplatok inkasovaný faktoringovou spoločnosťou (faktorom) za poskytnutie služby. Faktoring je tiež definovaný ako úverová služba zameraná na zlepšenie hotovostného toku podniku.

Režňáková (2012) definuje faktoring ako: „úplatné postúpenie doteraz nesplatených krátkodobých pohľadávok veriteľom na faktoringovú spoločnosť (faktora) za vopred dohodnutých finančných a vecných podmienok.“

Predmetom faktoringu môžu byť iba pohľadávky z obchodného styku do doby splatnosti pre subjekt s akceptovateľnou bonitou, pričom doba splatnosti je z pravidla kratšia ako 180 dní. Ďalej s pohľadávkou nesmú byť spojené práva tretích osôb a z obchodných zmlúv medzi dodávateľom a odberateľom nevyplýva zákaz postúpenia pohľadávky (Hyránek, Bikár, 2010).

Vývoj faktoringu v rokoch 2009-2019

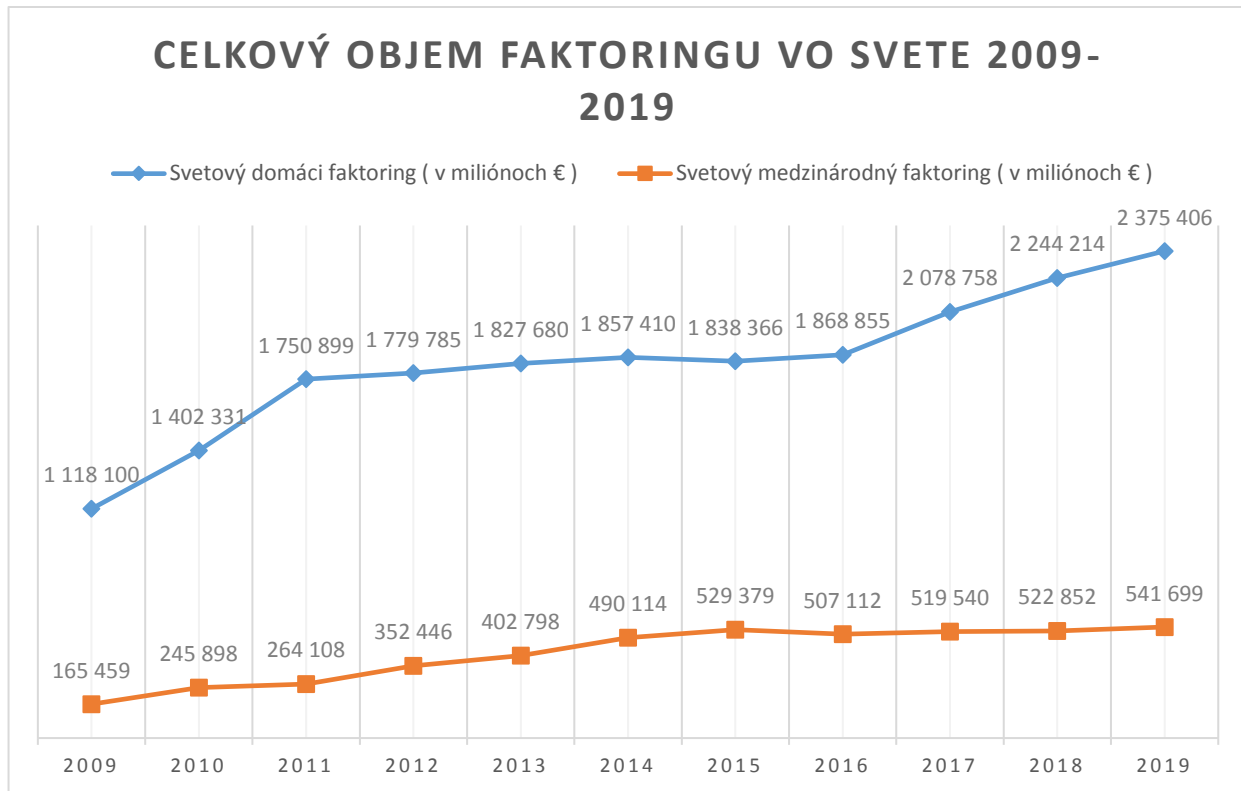
Na nižšie uvedenom grafe môžeme vidieť vývoj svetového domáceho faktoringu¹ a svetového medzinárodného faktoringu² v poslednom desaťročí. Domáci faktoring predstavuje v celosvetovom meradle niekoľkonásobne vyšší objem zrealizovaných obchodov v porovnaní s medzinárodným faktoringom.

---

¹ Prebieha na území jedného štátu medzi subjektmi (dodávateľ, odberateľ, faktoringová spoločnosť) jedného štátu.

² Pri tomto type faktoringu dochádza k prechodu tovaru alebo služieb cez hranice štátu.

Graf 1 Celkový objem faktoringu vo svete 2009-2019

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ročného prehľadu FCI³ (2016, 2020)

V sledovanom období zaznamenal svetový domáci faktoring obdobia výrazného medziročného rastu v rokoch 2009-2011 a 2017-2019 a obdobie stagnácie medzi rokmi 2012-2016. Aj napriek obdobiu stagnácie zaznamenal svetový domáci faktoring medziročný pokles v sledovanom období iba v roku 2015 a viac ako zdvojnásobil svoj celkový objem zrealizovaných obchodov medzi začiatkom a koncom sledovaného obdobia (1118 miliárd € v roku 2009 vs. 2375 miliárd € v roku 2019).

Svetový medzinárodný faktoring zaznamenal medziročný pokles iba v roku 2016 a celkový objem zrealizovaných obchodov v celosvetovom meradle sa viac ako strojnásobil v roku 2019 (542 miliárd €) v porovnaní s rokom 2009 (165 miliárd €).

³ Factors Chain International

Ak sa pozrieme na vývoj celkového objemu zrealizovaných obchodov vo svete vyjadreného ako súčet svetového domáceho a svetového medzinárodného faktoringu, v sledovanom období boli zaznamenané iba obdobia rýchlejšieho a pomalšieho rastu, nakoľko medziročný pokles nenastal.

Tab. 1 Svetový faktoring podľa regiónu

Kontinent	2018 (v miliónoch €)	2019 (v miliónoch €)	Medziročný rozdiel
Afrika	22 174	24 562	10,8 %
Ázia - Pacifik ⁴	695 562	687 594	-1,1 %
Európa	1 829 142	1 976 239	8,0 %
Stredný východ	8 840	9 937	12,4 %
Severná Amerika	90 101	86 742	-3,7 %
Južná Amerika	121 248	132 031	8,9 %
Σ	2 767 067	2 917 105	5,4 %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ročného prehľadu FCI, 2020

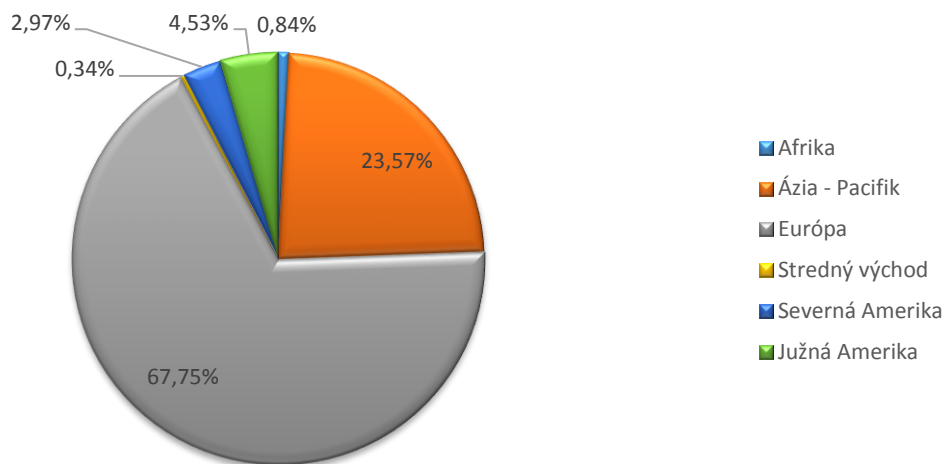
Pri pohľade na objem zrealizovaných faktoringových obchodov rozdelených podľa regiónu v ktorom nastali vieme definovať dôležitosť faktoringu ako jedného zo spôsobov financovania podnikateľskej činnosti pre jednotlivé časti sveta. V roku 2019 regióny Afrika, Stredný východ, Severná a Južná Amerika predstavovali 8,68 % celosvetového objemu zrealizovaných faktoringových obchodov vo svete. Ázia - Pacifik predstavovala 23,57 % a Európa až 67,75 %.

Graf 2 Podiel na svetovom faktoringu 2019 v %

---

⁴ Krajiny: Austrália, Čína, Hongkong, India, Indonézia, Japonsko, Kórea, Malajzia, Singapur, Srí Lanka, Taiwan, Thajsko, Vietnam

Podiel na svetovom faktoringu 2019 v %

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ročného prehľadu FCI, 2020

Na grafickom vyjadrení si môžeme práve túto enormnú prevahu Európy na celosvetovom faktoringu všimnúť. Podiel Európy a fakt, že daná prevaha neustále narastá (66,10 % v roku 2018), približuje významnosť faktoringu ako finančného produktu pre región a najmä podnikateľské prostredie Európy.

Práve daná skutočnosť nám spolu s neustálym zvyšovaním celosvetového objemu zrealizovaných faktoringových obchodov vytvára obraz, ako sa faktoring stáva bežnou súčasťou financovania podnikov v Európe a prečo je dôležité poznať jeho podstatu, výhody i nevýhody a možnosti využitia v oblasti nášho (európskeho) podnikateľského prostredia.

V nasledujúcej tabuľke môžeme vidieť distribúciu objemu faktoringových obchodov v krajinách Európskej únie rozdeleného na domáci a medzinárodný faktoring danej krajiny. Tabuľka ponúka aj prehľad počtu spoločností, ktoré sú členmi FCI a poskytujú faktoring ako osobitnú formu financovania v jednotlivých krajinách.

Tab. 2 Objem faktoringových obchodov v krajinách Európskej únie pre rok 2019

Krajina	Domáci faktoring (v miliónoch €)	Medzinárodný faktoring (v miliónoch €)	Σ	Spoločnosti poskytujúce faktoring
Belgicko	84 819	-	84 819	5
Bulharsko	2 357	1 175	3 532	8
Cyprus	3 115	66	3 181	3
Česko	4 464	2 776	7 240	6
Dánsko	9 787	9 051	18 838	9
Estónsko	3 869	31	3 900	11
Fínsko	25 000	3000	28 000	5
Francúzsko	239 026	110 688	348 714	13
Grécko	13 136	1 909	15 045	9
Holandsko	89 718	22 430	112 148	5
Chorvátsko	980	160	1 140	10
Írsko	26 900	1 717	28 617	6
Litva	420	385	805	6
Lotyšsko	1 600	1 800	3 400	9
Luxembursko	339	-	339	1
Maďarsko	8 125	425	8 550	9
Malta	282	414	696	3

Nemecko	187 334	88 157	275 491	180
Poľsko	55 469	10 672	66 141	24
Portugalsko	29 062	4 738	33 800	13
Rakúsko	19 598	7 622	27 220	4
Rumunsko	4 038	816	4 854	19
Slovensko	1 280	752	2 032	9
Slovinsko	1 200	800	2 000	20
Španielsko	162 473	23 086	185 559	21
Švédsko	20 006	619	20 625	15
Taliansko	204 134	59 230	263 364	33
Σ	1 198 531	352 519	1 551 050	

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ročného prehľadu FCI, 2020

Celkový objem zrealizovaných faktoringových obchodov sa odvíja od veľkosti krajiny, množstva obyvateľov a počtu podnikov, ale aj od rozvinutosti danej ekonomiky a jej priemyslu. V roku 2019 predstavoval súhrnný objem faktoringových obchodov zaznamenaných v krajinách Európskej únie 53,17 % na celosvetovom objeme faktoringových obchodov. Slovenská republika predstavovala iba 0,07 % z daného objemu.

Slovenská republika a faktoring

Pre priblíženie využitia faktoringu v rámci Slovenskej republiky, použijeme porovnanie objemu faktoringových obchodov krajín Vyšehradskej skupiny (V4) za roky 2013 až 2019.

Tab. 3 Objem faktoringových obchodov v krajinách V4 2013-2019

Krajina	Celkový objem faktoringových obchodov (v miliónoch €)						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Česko	5 302	5 912	5 064	4 848	6 121	6 778	7 240
Maďarsko	2 661	2 827	3 779	3 635	5 730	6 911	8 550
Poľsko	31 588	33 497	35 020	39 396	44 300	56 474	66 141
Slovensko	1 068	1 036	1 036	1 646	1 646	2 521	2 032

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa ročného prehľadu FCI, 2020

Z dostupných informácií zoskupenia FCI je zrejmé, že Slovensko je na chvoste krajín V4 v objeme faktoringových obchodov. Bližšie si porovnáme Slovenskú a Českú republiku, vzhľadom na najväčšiu príbuznosť ale aj najmenšie rozdiely v rozlohe.

Tab. 2 nám poskytuje informácie o objeme domáceho ale aj medzinárodného faktoringu. Výška domáceho faktoringu v roku 2019 bola na úrovni SR 1 280 miliónov €, ČR 4 464 miliónov €. Medzinárodný faktoring bol na úrovni SR 752 miliónov € a pre ČR vo výške 2 776 miliónov €.

Tab. 4 Porovnanie počtu obyvateľov a rozlohy, SR vs ČR

Krajina	Rozloha	Počet obyvateľov (odhad 2015)
Česko	78 866 km ²	10 538 275
Slovensko	49 036 km ²	5 445 000

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Europa, 2020

Z porovnania počtu obyvateľov a rozlohy by objem celkových faktoringových obchodov mal byť približne polovičný pre Slovenskú republiku voči Českej republike. Česká republika však v roku 2019 dosiahla viac ako 3,5 násobok celkového objemu uskutočnených faktoringových obchodov voči Slovenskej republike (7 240 miliónov € vs. 2 032 miliónov €). Počet spoločností poskytujúcich faktoring v Českej republike bol dokonca o tretinu nižší (9 v SR vs. 6 v ČR).

Z daných skutočností ale aj z faktu, že Poľsko v roku 2019 dosiahlo 32,5 násobok objemu celkových faktoringových obchodov Slovenska, plynie skutočnosť, že slovenské podniky a najmä veľké výrobné podniky vyrábajúce na území Slovenskej republiky nevyužívajú faktoring ako osobitnú formu financovania v rovnakej miere ako okolité krajiny.

Záver

Na základe dát za posledných 10 rokov vývoja faktoringových obchodov vo svete ale aj jednotlivých regiónoch a krajinách sveta, sme boli schopní priblížiť dôležitosť faktoringu ako špecifickej formy financovania podnikateľskej činnosti. Za sledované obdobie 2009-2019 nebol zaznamenaný medziročný pokles celkového objemu uzatvorených faktoringových obchodov vo svete ani v jednom roku. Dôležitým faktorom z pohľadu zamerania sa na využitie faktoringových obchodov v podmienkach Slovenskej republiky je, že Európa predstavuje najdôležitejší región sveta z pohľadu objemu faktoringových obchodov, ktorého prevaha nad zbytkom sveta ďalej rastie. Pri pohľade na vývoj faktoringových obchodov v krajinách V4 a bližšieho porovnania Slovenskej a Českej republiky je zrejmé, ako málo slovenské podnikateľské subjekty využívajú na financovanie svojej podnikateľskej činnosti faktoringové služby. V druhej časti pokračovania tohto článku sa zameriame práve na spôsob akým by Slovenské podniky mohli zvýšiť využitie faktoringu ako dôležitého spôsobu financovania v podnikateľskom prostredí Európskej únie.

Použitá literatúra

EUROPA. 2020. Európska únia: 500 miliónov obyvateľov – 28 krajín. In europa.eu [online]. 2020 [cit. 25.08.2020]. Dostupné na internete: <https://fci.nl/en/annual-review?language_content_entity=en>.

FCI. 2020. Annual review. In FCI [online]. 2020 [cit. 25.08.2020]. Dostupné na internete: <https://europa.eu/european-union/sites/europaeu/files/docs/body/eu_in_slides_sk.pdf>.

REŽŇÁKOVÁ, M. 2012. *Efektívni financování rozvoje podnikání*. 1. vyd. Praha : Grada Publishing, 2012. 144 s. ISBN 978-80-247-1835-4.

HYRÁNEK, E., BIKÁR, M. 2010. *Manažment úverového financovania a úverových obchodov*. Bratislava : EKONÓM, 2010. 224 s. ISBN 978-80-225-3042-2.

Kokntaktné údaje

Ing. Milan Cibula

Katedra finančného riadenia podniku

Podnikovohospodárska fakulta so sídlom v Košiciach

Ekonomická univerzita v Bratislave

Tajovského 13

041 30 Košice

Slovenská republika

milan.cibula@student.euke.sk